

AMICS DE LA SARDANA de l'A.E. TALAIA

**VILANOVA I LA GELTRÚ
ESTIU DE 1989**

AL SERVEI DE LA NOSTRA CULTURA

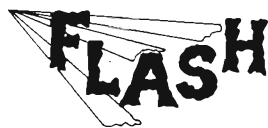

Bell estudi sobre la sardana, al llapis, del pintor vilanoví Agustí Rios, actualment resident a Encamp, on es distingeix principalment pel recorregut pictòric que fa de tot el romànic andorrà.

PEIX I MARISC
Xavi-Mar

Xavier Montserrat
M.ª Àngels Llaó

Major, 1 - 893 12 07

Moda Unisex

Comerç, 4 - 893 34 26

tanit

LLIBRERIA - PAPERERIA - PREMSA

Rambla de la Pau, 60 - 815 32 02

IL·LUMINACIÓ - DECORACIÓ
ARTICLES PER A REGAL

ESPECIALITAT
EN
LLISTES DE NOCES

Rambla Principal, 33 i 35 - 893 07 76

*l'estiu ve de colors
vine a veure'l*

Rambla Vidal, 17 - 815 19 17

Sant Gervasi, 39 - 893 78 50

la lionesa

pastisseria

Santa Eulàlia, 6 - 893 02 99

CISTELLERIA

Pascual

CORDERIA - PERSIANES

Sant Sebastià, 19 - 893 44 49

TEIXITS

Baig

Aigua, 28 - 815 24 69

Emi

Articles de Pell

Ferrer Vidal, 4 - 815 06 61

Internacionalitat

Estem molt acostumats, quan algú ens parla de la sardana, a veure-hi un grup, més o menys nombrós, de vells, joves i infants, amb un públic que s'ho contempla, que ballen, reposadament o saltant, en una plaça de la vila, on se celebra la Festa Major, o a l'esplanada davant d'una ermita, amb motiu d'un aplec. I és veritat que és així, com també ho és que la sardana, tot l'any, especialment durant la primavera i l'estiu, es prodiga, en petites viles i en ciutats populoses, cada diumenge, arreu, tant en la Catalunya del Sud com en la del Nord.

La sardana és una manifestació consubstancial del nostre país, que s'ha fet com la carn i la sang de la seva manera d'ésser. Ells no és patrimoni només d'uns balladors, que són molts milers, sinó que també penetra íntimament al més endintre de molta gent que se la contempla, que hi està lligada per vincles familiars, amicals, artístics i patriòtics.

Però convé que els sardanistes, els practicants i els devots, no tinguin una mirada estreta i localista, com de cosa que fan només per inèrcia, per tradició, perquè queda bé, com un vermut més que ens prenem abans de l'àpat suculent. Hem d'ésser conscients dels valors universals que té en si la sardana, amb tot el món que l'envolta. La nostra sardana, avui, quan ja hem començat el segle XXI, no és cap fet que serveix només per a la nostàlgia, que ens recorda els temps antics i els vells que ens la llegaren, com ho són tantes coses que veiem, folklòriques, com danses, costums i entremesos, que fem sortir al carrer per donar color a les nostres festes.

La sardana és quelcom que és viu, que batega quotidianament enmig de les nostres hores actuals. La sardana és una necessitat per a l'home d'ara, que li porta tota l'essència del viure comunitari, que fa possible, com cap altre, l'art plàstic i musical al mig del carrer.

Però encara són moltes més les virtuts que posseeix la nostra dansa. Una d'elles, importantíssima, és la seva universalitat. Potser no hi pensem massa. Els catalans tenim el goig, únic al món, que la nostra dansa habitual coincideix amb l'estructura mental, anímica, de l'home, sigui d'on sigui, mentre tingui una predisposició a la bellesa.

Així és com veiem que, cada vegada més, ella troba acollida a centres europeus que no tenen cap parentiu amb el nostre país. Ja fa anys, més de

cinquanta, que el gran compositor Strauss, havent escoltat una ballada, va voler emportar-se una tenora perquè no havia trobat mai un instrument que parlés amb aquell so pastós, per tal d'incorporar-la a la seva orquestra simfònica. Més recentment ens trobem amb altres fets que fan que la sardana s'expandeixi murs nostres enllà. Fa uns pocs anys que el gran escriptor llorentenc Esteve Fàbregues i Barri va escriure un missatge al món, patrocinat per l'Obra del Ballet Popular, sobre la sardana, amb seixanta idiomes.

Últimament, el passat desembre, a Roma, amb motiu de la celebració del Mil·lenari de la independència catalana, fugint de la subjecció al rei francès, a la Sala Pau VI del Vaticà, en la qual van prendre part uns milers de catalans cristians, puix que el papat va tenir un paper decisiu en l'aconseguint de les aspiracions del comte Borrell, es va escoltar, el papa Joan Pau II presidint-ho, la sardana «Somni», perquè ella, que parla tan clar, no és res més que el llenguatge que ens diu que hem de lligar el somni amb la realitat que ens envolta. A la plaça de Sant Pere, el dia abans, les sardanes ja havien sonat, acompanyades dels castells i dels cants.

Els dies 5 i 6 d'agost de l'any passat es van viure a Amsterdam dues belles jornades. Era la manifestació internacional de la sardana més important esdevinguda fins ara i que demostra les possibilitats que ella té a tota mena de nivells. A la plaça Damm, un lloc internacionalment conegut, a 1.500 quilòmetres de Catalunya, dues cobles catalanes i «La Principal d'Amsterdam» van fer vibrar la gent, els dos milers de catalans que hi eren, i la del país. Ara, aquest any, els mateixos dies, el gest es repetirà a París, que comptarà amb complements turístics, fins i tot amb algun tren especial.

La constitució de la cobla holandesa és el producte de l'admiració d'uns homes joves cultes en escoltar les notes de la dansa, un estiu no gaire enllà, en terres empordaneses. El mes de març de l'any passat debutava, al Roselló, la cobla Miramunt. A Madrid, un estudiant de música, Rafael Gil Carrasco, també té el propòsit d'engegar una cobla. Són persones entusiasmades amb allò que els diu la musicalitat de la sardana.

El 7 de desembre de l'any passat, la Royal Philharmonic Orchestra, anglesa, una de les de més prestigi a Europa, interpretava, al Palau de la Música Catalana, gràcies al suport de la Comissió del Mil·lenari i d'una editorial barcelonina, un concert amb sardanes i diverses cançons. Després aquestes obres han fet possible un disc.

Aquestes són unes notes lleugeres per tal que tinguem consciència que la sardana, possessió nostra, no és quelcom per passar l'estona, en uns moments desvagats, sinó quelcom més profund, que sap commoure les persones sensibles, d'on siguin. Potser que ens trobem davant d'uns fets, a l'exterior, que descobrim, sorpresos, i d'uns homes de fronteres enllà, que ens vénen a dir a casa el valor de les nostres coses, davant de les quals passem moltes vegades de llarg.

XAVIER GARCIA

LA SARDANA REVESSA A LA NOSTRA VILA

Algú deu preguntar-se com va néixer el concurs de sardanes revesses a Vilanova.

Al nostre país sempre s'ha viscut molt a prop de tota mena d'expressió artística, la prosa, la poesia, la pintura, la dansa i la música, en totes les seves manifestacions i així ho confirmen en cada una de les seves facetes, un bon estol de prestigiosos noms, ben reconeguts universalment.

La nostra vila ha donat també noms il·lustres, que amb el seu art han escrit no poques pàgines glorioses, en la història artística del nostre país.

S'ha escrit a bastament d'Eduard Toldrà i tots coneixem sobradament la seva obra en la qual com a compositor de sardanes s'ha guanyat per dret propi que se'l consideri un dels clàssics.

Precisament en l'última actuació a Vilanova d'Eduard Toldrà al front de l'Orquestra Municipal Ciutat de Barcelona, en l'homenatge que es dedicà al també molt estimat músic vilanoví Francesc Montserrat hi va col·laborar, en els inicis de la seva carrera artística, la nostra benvolguda i admirada Leonora Milà, que ben aviat seria reconeguda arreu del món, per la seva vàlua indiscutible.

Leonora Milà és un altre dels noms que enorgulleixen tot bon vilanoví afecionat o no a la bona música. Les millors sales de concerts, les més prestigioses orquestres internacionals, les més afamades cases discogràfiques i els més rigorosos crítics musicals del món, consideren la nostra Leonora com una de les millors pianistes i compositora del nostre país, i tot això, amb una senzillesa i humilitat admirables, que valoren, més encara, la seva obra.

Leonora Milà —no podia ser d'altra manera— estima la terra on va néixer i les seves tradicions i, per damunt de tot, estima Vilanova i els seus conciutadans. Com a bona vilanovina, està sempre a l'aguait dels esdeveniments culturals que s'esdevenen a la nostra vila.

En crear-se a la nostra ciutat la colla sardanista «Retorn», la Nora, amb la simpatia i amabilitat que la caracteritza, amb prova d'amistat, ens va dedicar una sardana a la qual va donar el nom de la nostra colla.

Pel fet de dedicar-nos una sardana i sobretot per venir de qui venia, la colla Retorn, teníem el deure i volíem manifestar el reconeixement a la nostra amiga i decidírem organitzar algun acte en el qual figurés com a senyera la partitura de la nostra sardana, però volíem que fos una cosa que a Vilanova no hi estigués representada i, per altra part, que tingués relació amb la sardana.

Un concurs de sardanes revesses, a Vilanova no s'havia fet mai, i ens va semblar que era el més adient. Així va néixer el nostre concurs.

La partitura d'una sardana consta d'onze partícels i se'ns ocorregué d'instaurar el Premi Partícel·la d'Argent, reduint a mida natural, en una placa d'argent, cada una de les partícels corresponents als instruments de la sardana «Colla Retorn», començant el primer any per la corresponent al flabiol i seguint amb la de les tibles, tenores, etc.

Aquest premi ha esdevingut un codiciat trofeu per part dels més hàbils revessaires, donant-se el cas de fer retornar a la pràctica alguns concursants que ja ho havien deixat per tal d'intentar aconseguir una de les nostres partícels d'argent, com així mateix ha succeït.

Però la nostra més gran satisfacció ha estat que la Nora no ha volgut faltar en cap dels nostres concursos en els quals, any darrera any, sempre hi ha estat present, exceptuant el de fa dos anys, per trobar-se a terres del Japó donant uns concerts de piano.

Abans d'emprendre el viatge a terres tan llunyanes la Nora ens va dir, però, que el dia del concurs ens telefonaria durant el seu transcurs i, així, d'alguna manera, no deixaria d'estar amb nosaltres. Tal com ens va prometre, a meitat del concurs el telèfon ens feia arribar la veu emocionada de la Nora, que mitjançant una instal·lació prèviament preparada, arribava a tots els presents a l'Aula de Cultura. Llavors, el primer tenora de la cobla va tocar uns compassos d'«El cant dels ocells», cosa que ens consta que va fer aflorar unes petites perles als ulls de la nostra volguda Leonora Milà que, n'estem ben segurs, la van apropar encara més a nosaltres.

L'última edició del nostre concurs fou la novena que d'una manera continuada hem anat organitzant, amb un reconeixement, de ben segur, més valorat arreu que a la nostra vila, i no ho diem pas amb cap mena de ressentiment, ans al contrari, ja que al llarg d'aquests nou concursos realitzats han passat per Vilanova, sens dubte, els millors revessaires i els millors autors actuals d'aquest tipus de sardanes i tots ells ens han fet palès el seu reconeixement fins en Ramon Morros, de Barcelona, que al llarg dels anys ha anat recopilant aquest tipus de sardanes, aconseguint un arxiu que s'apropa al mil·lè de revesses, ens ha demanat les dels nostres concursos perquè hi figurin.

Fins avui, la part musical dels concursos realitzats ha estat a càrrec de la cobla Mediterrània. Ha estat un encert ja que, tenint en compte que les sardanes que s'interpreten són inèdites, la seva interpretació és a vista. D'aquí la importància que té una bona interpretació, ja que qualsevol petita errada és ràpidament observada pels experts concursants i tenen el dret d'impugnar-la, ja que difícilment la mateixa errada es repeteix en la propera tirada i això la diferencia de l'anterior, i llavors no surten els comptes.

Afortunadament, això s'ha produït solament en un parell d'ocasions i diu molt en favor de la cobla, i més tenint en compte que els concursants més avesats no concuren per guanyar un dels molts trofeus que s'atorguen segons la classificació, sinó que la seva mira està en la partícel·la i d'aquest trofeu solament n'hi ha un cada any.

Quant a les sardanes que s'han interpretat en els nostres concursos, apart de

les que ens proporciona la Unió de Colles Sardanistes de Catalunya, han estat degudes als següents autors: Joaquim Tristany, Albert Sanahuja, Carles Santiago i el tristament desaparegut Josep Casas Devesa, totes elles d'una gran qualitat i a la vegada moltes d'elles molt agradables d'escoltar, cosa no gaire freqüent en aquest tipus de sardana. Cal agrair a tots ells no solament la seva valuosa col.laboració sinó també el que avui ens honorin amb la seva amistat.

Això mateix podem dir dels concursants, ja que després de nou anys, indiferentment de la sort que hagin pogut tenir quant als resultats dels concursos, ens uneix una sincera amistat amb tots ells i és un plaer per a tots el poder retrobar-nos una vegada a l'any a la nostra vila i gaudir d'una diada sardanista que ja és esperada per tots.

Finalment, heus ací un petit resum dels resultats dels concursos fins avui celebrats.

1r. Concurs. 1980

47 concursants, 38 grans, 7 juvenils, 2 infantils. Guanyador de la placa: Imma Sueiras, de Barcelona. 1r. juvenil: Francesc Segarra, de Sant Adrià. 1r. infantil: Montse Vilà, de Valls.

2n. Concurs. 1981

58 concursants, 48 grans, 4 juvenils, 6 infantils. Guanyador de la placa: Victor Sallès, de Barcelona. 1r. juvenil: Montse Vilà, de Valls. 1r. infantils: Meritxell Julià.

3r. Concurs. 1982

68 concursants, 54 grans, 4 juvenils, 7 infantils. Guanyador de la placa: Victor Sallès, de Barcelona. 1r. juvenil: Montserrat Vilà, de Valls. 1r. infantil: Joan Ramon Vilà, de Valls.

4t. Concurs. 1983

65 concursants, 54 grans, 3 juvenils, 8 infantils. Guanyador de la placa: Esteve Balsa, de Granollers. 1r. juvenil: Montserrat Vilà, de Valls. 1r. infantil: Agustí Guasch, de Valls.

5è. Concurs. 1984

71 concursants, 53 grans, 8 juvenils, 10 infantils. Guanyador de la placa: Imma Sueiras, de Barcelona. 1r. juvenil: Xavier Gurri, de Mataró. 1r. infantil: Jordi Uix, de Mataró.

6è. Concurs. 1985

76 concursants, 48 grans, 16 juvenils, 12 infantils. Guanyador de la placa: Victor Sallès, de Barcelona. 1r. infantil: Jordi Julià, de Mataró. 1r. infantil: Joan Matacàs.

7è. Concurs. 1986

62 concursants, 45 grans, 5 juvenils, 12 infantils. Guanyador de la placa: Emili Boné, de Mataró. 1r. juvenil: Jordi Julià, de Mataró. 1r. infantil: Lluís Duran.

8è. Concurs. 1987

55 concursants, 39 grans, 5 juvenils, 11 infantils. Guanyador de la placa: Victor Sallès, de Barcelona. 1r. juvenil: Jordi Uix, de Mataró. 1r. infantil: Cristina Julià, de Mataró.

9è. Concurs. 1988

70 concursants, 41 grans, 9 juvenils, 20 infantils. Guanyador de la placa: Jaume Roca, de Badalona. 1r. juvenil: Jordi Alasa, de Mataró. 1r. infantil: Sandra Graupera, de Mataró.

FLIX, CIUTAT PUBILLA. El passat 16 d'abril, la vila de Flix fou proclamada XXIX Ciutat Pubilla de la Sardana. Alguns vilanovins hi prengueren part. Quatre dies abans, la Caravana de la Flama de la Sardana recollia el foc del monument a la sardana a Badalona, i iniciava el camí cap a l'esmentada vila de Flix, passant per les comarques del Garraf, Baix Penedès, el Tarragonès, Baix Camp i Ribera d'Ebre.

Aquella caravana que començà com un acte de temeritat, entrant a les viles amb uns vehicles que feien onejar les nostres banderes, sense

saber si els negarien el pa o els deixarien seguir el pas, que representava tot un signe d'afirmació de la catalanitat del nostre poble, ha arribat a fer vint-i-tres anys. Avui ja no té l'atractiu de l'aventura. Ara som ben rebuts a tot arreu, sense cap regidor que es jugui el lloc pel fet de rebre'ns. El mèrit és d'aquells que s'ho emprengueren en aquells anys, foscos. Ells ajudaren a sembrar la llavor de la catalanitat, quan el nostre poble la necessitava perquè n'estava famolenc.

El poeta Joaquim Grifoll diu:

*La meva pàtria és una gran sardana.
La formen homes i dones, xics i grans.
Tothom hi cap dintre la gran rotllana.
Caldrà només que se sentin catalans.*

Aquesta és la clau: sentir-se catalans. Hem de defensar la llengua i tot allò que és cultura, úniques eines que tenim per reafirmar la nostra identitat. Mentre hi hagi un català que parli, una tenora que soni i una anella que puntegi, Catalunya continuarà essent la pàtria que ens ha acollit, la nostra.

Des d'aquí, a Vilanova, volem encoratjar el senyor Vidal i Gayolà, el nou president de l'Obra del Ballet Popular, l'organització que té cura de la Caravana i del Pubillatge, per tal que no defalleixi en el seu impuls de revitalitzar el món de la sardana, fent així que l'arbre de Catalunya tingui una bona florida.

SALVADOR FELIU

II TROBADA DE SARDANISTES INFANTILS. El passat 20 de maig organitzàrem, a la Plaça de la Vila, aquesta trobada, que aquest any tenia per tema «Hi cabem tots», amb la col·laboració del Departament de Cultura de la Generalitat i l'Ajuntament de la nostra ciutat i el suport

de la Caixa Pensions.

Hi participaren les escoles:

- Mare de Déu de la Mercè, de Sant Feliu de Llobregat.
- Santa-Creu, de Calafell
- Mare de Déu del Carme, del Prat de Llobregat.
- Institució Alegre, de l'Hospitalet

de Llobregat.

- El Pi, de Sant Pere de Ribes.
- Municipal Sardanista, de Gavà.
- Immaculada, amb l'anella Roselles Vilanovines.
- Santa Teresa de Jesús, amb l'anella Petita Rotllana, de Vilanova.
- Grup Tambori, de Les Roquetes, de Sant Pere de Ribes.
- Escola Sardanista La Geltrú, de Vilanova i la Geltrú.
- Escola Sardanista del Garraf, de Vilanova i la Geltrú.
- Amics de la Sardana, de Sitges.

Es formaren un total de 27 anelles, amb 341 sardanistes, acompanyats de 35 monitors. Aquesta munió d'infants, amb llur alegria, van omplir de color la rambla i la plaça.

El regidor senyor Sixt Moral donà la benvinguda als participants, encoratjant els organitzadors a la continuïtat de la tasca que desenvolupen. Al final, Salvador Feliu llegí el missatge de la Trobada.

És un acte que mereix d'ésser repetit l'any que ve. Tant de bo que el puguem fer durant molts anys. De moment, tot ens indica que anem per bon camí. Ho demostra el fet que en aquest any la participació infantil ha estat gairebé el doble de l'any passat, quan iniciàrem la trobada.

ASSEMBLEA DE SOCIS. El 25 de febrer vam tenir l'assemblea anyal. Aquesta vegada fou escassa l'assistència. Com a conseqüència de la

dimissió del senyor Josep M. Fauquer, es procedí a l'elecció del nou president, càrrec pel qual fou elegit el senyor Manuel Massana, que fins ara ocupava la presidència en funcions. Els senyors Manuel Prats i Conrad Rovira foren escollits per a la vice-presidència i secretaria, respectivament. El nou president va fer una extensa explicació de les activitats portades a cap durant l'any transcorregut i el pressupost previst per a les noves activitats, que va valorar en 1.300.000 ptes.

CONCERT DE MÚSICA POLIFÒNICA.

El passat 18 de març, dissabte, vigília de Sant Josep i del Diumenge de Rams, la nostra Entitat va organitzar, a la nit, al temple de Santa Maria de la Geltrú, amb la col·laboració, és clar, de la Parròquia, un extraordinari concert coral, a càrrec de l'Orfeó L'Eco de Catalunya i de la Coral Arrels, filial d'aquell. La primera part fou interpretada per la Coral, amb el «Glòria», de Vivaldi. La segona, l'Orfeó executà diverses obres, entre elles, com a destacades, una coral, de Bach, i «Gàl·lia», de Gounod. Tant una agrupació com l'altra ens van demostrar una gran categoria interpretativa, que féu que els assistents, que emplenaven el temple, ho subratllessin, dempeus, aplaudint a desdir. Ens en felicitem. I agraïm, una vegada més, la gentilesa amb què sempre ens ha atès tant mossèn Pere, el rector, com el Consell Pastoral.

L'APLEC DE PASQUA. El vam celebrar el 27 de març, dilluns de Pasqua, a la Masia d'en Cabanyes, per segona vegada. El matí vam tenir el goig d'escoltar la novella Coblà Vilafranca, de Vilafranca del Penedès, que feia la seva primera actuació en públic, que va satisfer el públic, tant per la preparació que van demostrar tenir com per l'entusiasme que hi posaren. Desitgem que s'hi puguin mantenir durant molts anys. La tarda, la Coblà Neàpolis ens oferí una ballada de sardanes i un programa de balls vuitcentistes.

9a. NIT DE LA SARDANA. Les Cobles Mediterrània i Sant Jordi ens oferiren, la nit del 17 de juny, dissabte, un bell programa, amb motiu de la nostra nit. Tant la nostra gent com els forasters en sortiren molt contents. Al final, ambdues cobles van interpretar, de conjunt, la bella sardana «Volerany», que el mestre Puigferrer va dedicar, al seu dia, a la colla que portava el mateix nom, colla que fou d'Amics de la Sardana, els membres de la qual també la ballaren, recordant els dies en què participaven en concursos.

POSSIBLE COORDINADORA. Hi ha hagut uns contactes entre persones de les juntes de la Societat Sardanista Dansaires Vilanovins, Escola Sardanista de la Geltrú i Amics de la Sardana per tal de

mantenir una relació directa i continuada. De moment encara no s'ha arribat a cap acord concret. Creiem, però, que pot ésser l'inici d'una coordinadora de les nostres entitats, que tant ho necessiten, pel bé del sardanisme a Vilanova.

CURSET D'ENSENYAMENT. Actualment, des de fa tres anys, els monitors d'Amics de la Sardana, tenen cura de l'ensenyament del ball de la sardana a les escoles de les monges concepcionistes i teresianes, curssets que són promoguts per la comissió de pares i per la direcció dels esmentats col·legis. Els curssets es fan els dijous i dissabtes, amb l'assistència d'uns vuitanta nens i nenes.

COMPÀS. COMPENDI BÀSIC DE LA PRÀCTICA SARDANISTA. Volem donar constància de la nostra satisfacció per l'edició que l'Obra Social de la Caixa de Barcelona ha fet del llibre que porta el títol amb què encapçalem aquesta nota, escrit per Jaume Nonell i Lluís Subirana.

Ambdós, sabadellenc el primer, esparreguerí el segon, però conciutadans a Sabadell, tenen un llarg historial en les diverses entitats culturals en què han participat. Temps enrera ja foren coautors en l'elaboració del llibre «La Sardana i les Cobles juvenils. Jovenívola de Sabadell. 10 anys».

El llibre del qual ara parlem és un treball molt ben elaborat, propi

d'unes persones que tenen uns coneixements íntims de la matèria. Hi tracten de les formes i de la mètrica, de la música i els instruments, dels compositors i del fet històric i de l'expansió, consolidació i situació i situació en què avui es troba el sardanisme.

Es, doncs, l'últim dels bons llibres que han anat apareixent sobre la sardana. Els felicitem.

QUADERNS SOBRE ELS CA-

VALLS. En el número anterior, del Nadal passat, parlàvem, entre altres, dels llibres que aquests dos últims anys ha escrit Josep Fabré i Nin, sobre cavalls, guarniments i carruatges. En Fabré és un home que ho pot fer amb tota autoritat perquè ha estat la professió que li ha donat el pa però sobretot perquè se l'ha estimada. Ara, des del passat abril, precisament amb motiu de la diada de Sant Jordi, enceta una nova faceta en la seva tasca, publicant el número 1 d'una col·lecció que denomina «Quaderns del cavall», que té el propòsit que surti cada tres mesos (quatre números a l'any). La seva ambició, molt modesta, és anar aportant aquelles notícies i aquells coneixements sobre aquests temes. Es un fet del qual ens hem de felicitar que es produeixi entre nosaltres.

Aquest primer número, de vint pàgines, a excepció del prefaci que hi escriu Xavier Garcia, és íntegrament escrit a mà. Ell ho fa així, amb

un pensament prosaic ple de poesia, com una adhesió i una penetració amb el Mil·lenari de Catalunya, com un record d'aquells manuscrits que sorgien dels Scriptòrium de Ripoll, llavors, en els albors de la nació catalana. Desitgem que ho pugui fer durant molts anys, enmig de l'entusiasme pacient i callat, a l'estil dels monjos benedictins, i patriòtic, a glòria de la nostra llengua.

ALS JOVES

Fills d'una raça dreturera i forta
que unia el seny amb l'ímpetu,
no renegeu de vostra sang... Oprobi
pel fill qui n'és apòstata!
Per honra té ésser bord. Son cor espuri
sols posa arrels paràsites:
no té l'arrel que del terror dels avis
ne beu saba llegitima.
Per ell és pàtria una buidor coberta
d'algun mantell de púrpura
un tros de mapa, una abstracció volàtil,
un mot de la retòrica...

Siau qui sou; mes no atiant vell, odís
de raça, ni amb emfàtiques
declamacions lloant tot lo que és vostre,
fins les mateixes úlceres...
Siau qui sou; mes no us tanqueu, ombrívols,
dins una llar històrica
sens horitzons. Volau sobre les terres
enfora, amunt, com l'aguila!
Ella ama el niu de les materns roques,
però amb gran vol arranxa-shi
i, travessant mil horitzons, domina
espais de llum esplèndida.
Per planes, mars, abismes i muntanyes,
amb vista potentíssima
tantost afina desitjada presa,
ímpetuosa llança-s'hi
de la regió el llamp. Mes no trasmuda
d'essència l'au indòmita.
Ans bé, de tot lo que trescant aferra,
gustant-ne fibres íntimes,
se n'assimila la potència, i torna
cap a son niu més àguila.
Mn: MIQUEL COSTA I LLOBERA

DECALEC DEL CATALANOPAR-LANT, pel doctor Tilbert Stegman, de l'Institut de Llengües i Literatures romàniques de la Universitat Goethe, de Frankfurt.

1.- Parleu la vostra llengua sempre que pugueu, especialment amb la família i les amics i coneguts. Feu-vos el propòsit de parlar en català als qui sabeu que us entenen, encara que fins ara els hàgiu parlat en castellà.

2.- Sigueu respectuós amb tothom que parla una altra llengua però exigiu que els altres siguin respectuosos amb la vostra.

3.- Adreceu-vos en català a tohom; al carrer, per telèfon, al treball, etc. Si us entenen, continueu parlant-los en català, encara que us responguin en un altre idioma.

4.- Als coneguts vostres que encara no comprenen bé el català, animeu-los a provar de comprendre'ls, parleu-hi a poc a poc i expliqueu-los de tant en tant algunes paraules.

5.- Si veieu algú que s'esforça a parlar en català, ajudeu-lo. I demostreu que valoreu el seu capteniment.

6.- Deixeu de corregir qui no vulgui ésser corregit, però doneu l'exemple de demanar a persones o a entitats autoritzades quines expressions incorrectes cal substituir. Ajudem-nos els uns als altres a mantenir un català viu i bo.

7.- Respecteu les diferències regionals del català. Parleu amb mallorquins, valencians, rossellonesos, etc. i coneixeu els accents i mots diferents que tenim tots. Aquesta és la riquesa del català, com de totes les llengües cultes

8.- Feu-vos subscriptors de diaris i revistes en català. I que siguin en la nostra llengua les lectures que feu, els espectacles a què assistiu, els

programes de ràdio que escolteu, la televiò que us mireu, etc. Fem allò que havia estat prohibit durant tants anys.

9.- Preneu la decisió d'escriure totes les cartes i notes en català. A partir d'avui poseu sempre el vostre nom en català. Ompliu-hi els talons. Feu canviar els vostres papers impresos, els rètols, etc. Fóra ben trist que per estalviar despeses deixéssim de donar testimoni de catalanitat.

10. Exigiu de tothom, fins i tot de les institucions més rutinàries, que us escriguin en català. Feu-ho amablement. No vulgueu perdre temps i nervis lluitant contra els enemics declarats de la llengua del país. Deixeu-los de banda.

Tota persona que defensa la seva pròpia llengua sense agredir ningú, té el dret al seu costat.

BIOGRAFIA RESUMIDA DEL DOCTOR STEGMANN

Els seus pares, acabats de casar-se, van anar a parar a Barcelona. Ell havia estat nomenat director del Col·legi Alemany. El 1941 va néixer el seu primer fill, Tilbert, a l'Avinguda del Tibidabo, que era el barri on vivia la família. Amb l'ajuda d'una minyona va aprendre les primeres paraules castellanes. L'idioma de la llar, naturalment, era l'alemany. Al carrer predominava el castellà. De català, ni gota. Als onze anys, el pare fou destinat al seu país, a un altre centre. El noiet estava convençut que allí tothom també parlaria en castellà. No coneixia ni un borrall de català. Mai ningú no se li havia dirigit en aquesta llengua.

Ara, a l'escola d'Alemanya, aprenia l'alemany, l'anglès, el francès, el llatí, però de català, res. Uns anys

més tard, en plena adolescència, en acabar l'edat escolar, es va adonar que ell havia nascut a Catalunya i que la llengua era la catalana. En començar els estudis a la Universitat d'Hamburg va assistir a un curs de català antic. En un curt viatge a Eivissa va aprendre la seva primera frase en català, «Una taronjada amb gel». Però això era l'anècdota. La realitat era que la literatura que estudiava era l'alemanya, l'anglesa, francesa, castellana, italiana, portuguesa. Com a màxim va seguir un curs sobre el llibre «Amic e Amat», de Ramon Llull. Va fer la tesi doctoral sobre Cervantes. Van continuar estudis a diverses universitats, a Anglaterra, Estats Units Itàlia, França, Portugal. També es va interessar pel danès i llengües escandinaves i el romanès.

Finalment, el 1969 va tornar a Barcelona per completar la tesi sobre Cervantes. Durant mig any va acudir a la Biblioteca de Catalunya, que llavors tenia el nom de «Central», perquè el nom autèntic era vedat. Vivia a casa d'uns «catalans molt catalans» que li parlaven sempre en castellà. Es va matricular a un curs de català. Anava prenent consciència. El 1970 ja participava en la fundació de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes. Va adonar-se que era possible viure en català. Els professors Ramon Aramon i Antoni Badia i Margarit i el poeta Josep Carner li parlaven en català. Va ésser conscient que parlava en una llengua amb vuit segles de literatura. S'adonava que si els temps haguessin estat uns altres tot això ho hauria comprovat en l'època barcelonina de la seva infantesa.

Una vegada ja doctor, va impartir un curs de literatura catalana a la

Universitat d'Erlanger. Encara va aprendre l'occità. El 1972 va comprar una casa vella a l'Empordà. El 1976 va institucionalitzar l'ensenyament de la llengua i la filologia catalanes a la Universitat de Berlín. Després va organitzar la presentació de la literatura i dels escriptors catalans, una vegada acceptada pel govern de Bonn. Hi van participar l'Escolania de Montserrat, els cantants de la Nova Cançó, teatre, etc. El 1978 va organitzar les «Setmanes Catalanes a Berlín», amb més d'un centenar d'actes, amb els Comediants, cobla amb sardanes i esbarts. El 1981 esdevenia catedràtic de filologia romànica a la Universitat de Frackfurt. Hi va fundar la Biblioteca Catalana.

Les activitats que posteriorment ha portat a cap són innombrables, totes de la màxima qualitat. Però ens faríem massa llargs. Ultimament ha publicat el primer número d'una revista científica dedicada exclusivament al català. Són els seus divuit intensos anys en què s'ha llençat a la propagació del nostre fet i de la nostra identitat nacional. L'any 1985, la Generalitat li concedia la Creu de Sant Jordi. Mai tan ben concedida. Ell està molt convençut de la seva missió com a català dintre de Catalunya i com a catalanòfil a l'estranger. Que per molts anys pugui fer-ho. Que de bons amics mai no n'hi ha prou. Ell sap que té l'agraïment de tots els catalans conscients. El millor obsequi que es poden fer aquests catalans conscients és llegir el seu llibre «Catalunya vista per un alemany», edicions La Campana; ja té quatre edicions. No se'n penediran. Els ajudarà molt, molt, a ser més conscients i a fer que ho siguin més els qui tenen prop. Tothom ho necessita prou

ANÈCDOTES. Era el Nadal de l'any passat. Als vidres del Bar Badajoz hi havia pintades les paraules «Pau» i «Joia». Sobre la parada de queviures, al mercat, de la senyora Meritxell Cardú, hi havia una grossa pancarta que deia «Felices Pascuas». Deu ser allò que diu Francesc Candel, en el seu llibre «Els altres catalans», que arribarà un dia que Catalunya se sentirà més estimada dels Fernàndez, Rodríguez i Martínez, vinguts relativament de fresc, que no dels Puig, Ferrer, Contijoch, Raventós, arrelats des de moltes centúries.

* * *

En la felicitació que el Papa Joan Pau II adreça cada any a tots els homes del món que el volen escoltar, dedica unes paraules en diversos idiomes. L'any passat, per primera vegada, el pontífex va dir unes paraules en català: «Bon Nadal, en la gràcia de Déu que ens estima». Possiblement que això era així perquè feia pocs dies que ell havia presidit les sessions solemnes del Mil·lenari de Catalunya, en el pelegrinatge que havien fet a Roma 4.000 catalans cristians, i s'havia adonat del gest que això significava. Al cap de pocs dies, per Cap d'Any, el seu missatge al món era una reflexió sobre el respecte que els governs han de sentir per les cultures diferents.

Un catòlic vilanoví que, pel que es veu, encara no ha sortit de l'adolescència com a home pensant o que encara roman en l'esperit de «cruzado», davant de tot això, va preferir, mig indignat, mig estranyat: «El Papa s'ha tornat separatista». El que fa ésser cristià per inèrcia, per rutina!

* * *

Així que hom li fa alguna objecció, aquella senyora es posa tota rígida, com una canya de riera, i et clava: «Ecolti, que jo sóc molt catalana, eh! Quan un diu que és molt català molt cristià, molt comunista, o molt ecològic, no saps ben bé en quin idioma et parla.

Per a la senyora en qüestió no és cap obstacle «ser molt catalana» i comprar el diari en llengua forastera, tenir tots els impresos del seu negoci i les indicacions dels aparadors. i la majoria de llibres particulars en l'idioma que no és el seu. Quan li truquen per telèfon, la seva paraula és «diga», quan s'adreça a una persona que no coneix, li parla en castellà, quan emplena un qüestionari no li entra al cap que ho pugui fer altrament. I així, successivament. La seva catalanitat es redueix a menjar panellets per Tots Sants, coca i vi bo per Sant Joan i torró per Nadal. Fins i tot porta els nêts a veure Els Pastorets. No es pot demanar més.

Amics de la Sardana. Carrer del Comerç, 4. Vilanova i la Geltrú.
President: Manuel Massana. Director butlletí: Xavier Garcia. Número 133.
Juliol de 1989.

CISTELLERIA
ARTICLES PER A FESTES
PESCA ESPORTIVA

ORIOl MIQUEL

Pesca i esquer
Llibertat, 132
815 46 63

Cistelleria
Caputxins, 5
893 09 28

AIGUA, 35
VILANOVA I LA GELTRÚ
FERRERS, 43
VILAFRANCA DEL PENEDES

Tel. 893 02 34

Infantil
Juvenil
Ortopèdic
Esportiu
Especial Carnaval

Cafeteria

Rosales

Xurreria

Rambla Principal, 63 - 893 10 34

BACALLANERIA

TONI

ESPECIALITAT EN BUNYOLS
I RECEPTES DE BACALLÀ
(CONSERVES)

Mercat públic, 44 i 45

Perfumeria

PAQUITA

ELS MILLORS PRODUCTES

Sant Gregori, 20 - 893 13 75

**Ferreteria
Olivella**

Avinguda Cubelles, 24-26 - 815 49 17

Meritxell

Gas, 12 - 815 01 20

**Peixos
Torres**

Mercat públic

HELENA MIDA GRAN

Llibertat, 147 - 815 53 09

**LA CASA DE LA
BOLLABESSA**

Obert tot l'any

Platja - 815 54 17

Cafè i Coses

cafe erem

Sant Gervasi, 19

ARTICLES DE REGAL
LLISTES DE NOCES
PORCELLANES LLADRÓ
ESCULTURES BOFILL

can vall

Sant Pau, 15 - 893 09 44

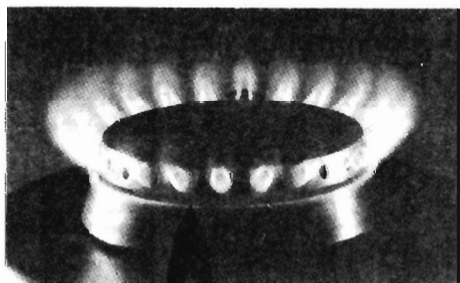
CANSALADERIA

T E R È S

Mercat públic

Parada núm. 6 - 893 87 39

Avui, Gas Natural.

Avui, parlar d'escalfor és parlar de Gas Natural. No hi ha res millor, ni més econòmic, ni més còmode. Gas Natural a la cuina, a la calefacció, per a l'aigua calenta. Gas Natural a casa. Com cal. No permeti que altres energies l'enlluernin. Avui, Gas Natural.

Gas

de catalana de gas

Delegació Garraf
Plaça Miró, 6

893 00 72
VILANOVA I LA GELTRÚ

Gràtiques Ferpale - C/ Barcelona, 4 Bis - Vilanova i la Geltrú